

U S T A W A

z dnia 22 listopada 1952 r.

o amnestii.

Celem upamiętnienia uchwalenia w dniu 22 lipca 1952 r. Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej Pierwszy Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej wybrany na podstawie tego wiekopomnego w dziejach Narodu aktu stanowi, co następuje:

Art. 1. Udziela się sprawcom i uczestnikom przestępstw popełnionych przed dniem 20 listopada 1952 r. amnestii na zasadach określonych w niniejszej ustawie.

Art. 2. 1. Puszcza się w niepamięć i przebacza:

- 1) przestępstwa, za które ustawa przewiduje niezależnie od kar dodatkowych karę pozbawienia wolności do jednego roku lub karę grzywny albo obie te kary łącznie,
- 2) wykroczenia podlegające ukaraniu w trybie postępowania karno-administracyjnego lub sądowego,
- 3) występki skarbowe, za które ustawa przewiduje karę pozbawienia wolności do jednego roku lub karę grzywny nie wyższą niż 2.000 zł albo obie te kary łącznie,
- 4) wykroczenia skarbowe,
- 5) naruszenia dyscypliny pracy, za które ustawa z dnia 19 kwietnia 1950 r. o zabezpieczeniu socjalistycznej dyscypliny pracy (Dz. U. Nr 20, poz. 168) przewiduje

kary porządkowe potrącenia z należnego wynagrodzenia albo kary sądowe.

2. Przepis ust. 1 pkt 2 stosuje się do wykroczeń określonych w art. 23 ustawy z dnia 15 lutego 1952 r. o obowiązkowych dostawach zwierząt rzeźnych (Dz. U. Nr 8, poz. 46), art. 21 dekretu z dnia 24 kwietnia 1952 r. o obowiązkowych dostawach mleka (Dz. U. Nr 22, poz. 142), art. 28 ustawy z dnia 10 lipca 1952 r. o obowiązkowych dostawach zbóż (Dz. U. Nr 32, poz. 214) i art. 40 dekretu z dnia 28 sierpnia 1952 r. o obowiązkowych dostawach ziemniaków (Dz. U. Nr 37, poz. 255), jeżeli osoby, które dopuściły się tych wykroczeń, wykonają do dnia 31 grudnia 1952 r. ciężące na nich obowiązki dostaw, za niedopełnienie, których zostały pociągnięte do odpowiedzialności.

Art. 3. 1. W przypadkach określonych w art. 2 postępowania nie wszczyna się, a wszczęte postępowanie podlega umorzeniu, kary w całości lub części nie wykonane oraz nie ściągnięte koszty i nawiązki darowuje się.

2. Prawomocne orzeczenia co do przypadku narzędzi przestępstwa, przedmiotów pochodzących z przestępstwa lub mienia, którego posiadanie jest zakazane, podlegają wykonaniu; jeżeli postępowanie zostaje umorzone, organ stosujący amnestię może orzec przepadek narzędzi przestępstwa, przedmiotów pochodzących z przestępstwa lub mienia, którego posiadanie jest zakazane.

Art. 4. 1. W sprawach o przestępstwa nie wymienione w art. 2 ust. 1 pkt 1:

- 1) darowuje się:
 - a) karę pozbawienia wolności orzeczoną w rozmiarze nie powyżej jednego roku oraz karę grzywny orzeczoną w rozmiarze nie powyżej 2.000 zł,
 - b) karę skierowania do oddziału karnego,
- 2) łagodzi się:
 - a) o połowę — karę pozbawienia wolności orzeczoną w rozmiarze powyżej jednego roku, lecz nie ponad lat 3, oraz karę grzywny orzeczoną w rozmiarze powyżej 2.000 zł,
 - b) o $\frac{1}{3}$ — karę pozbawienia wolności orzeczoną w rozmiarze powyżej lat 3,

3) zamienia się:

- a) karę śmierci — na karę 15 lat więzienia,
- b) karę więzienia dożywotniego — na karę 12 lat więzienia.

2. W razie darowania lub złagodzenia kary pozbawienia wolności nie wykonana dotychczas kara dodatkowa przypadku mienia nie podlega wykonaniu.

3. Osobom, które w chwili popełnienia przestępstwa nie miały ukończonych 18 lat życia:

- 1) darowuje się kary pozbawienia wolności orzeczone w rozmiarze powyżej lat 3.
- 2) łagodzi się o połowę kary pozbawienia wolności orzeczone w rozmiarze powyżej lat 3.

Art. 5. W sprawach o występki skarbowe nie wymienione w art. 2 ust. 1 pkt 3:

- 1) darowuje się karę grzywny orzeczoną w rozmiarze nie powyżej 2.000 zł oraz karę pozbawienia wolności orzeczoną w rozmiarze nie powyżej jednego roku,
- 2) zmniejsza się o połowę karę grzywny orzeczoną w rozmiarze powyżej 2.000 zł oraz karę pozbawienia wolności orzeczoną w rozmiarze powyżej jednego roku.

Art. 6. 1. W sprawach o przestępstwa, za które ustawa przewiduje niezależnie od innych kar karę pozbawienia wolności ponad jeden rok, sąd na wniosek lub za zgodą prokuratora, biorąc pod uwagę okoliczności towarzyszące popełnieniu przestępstwa oraz zachowanie się oskarżonego po popełnieniu przestępstwa, może postępowanie umorzyć, jeżeli należałoby wymierzyć karę w takim rozmiarze, że podlegałaby darowaniu z mocy przepisów art. 4.

Jeżeli w sprawie nie został jeszcze wniesiony akt oskarżenia, postanowienie o umorzeniu wydaje sąd wojewódzki (właściwy sąd wojskowy) na wniosek prokuratora.

2. Jeżeli w sprawach o przestępstwa określone w ust. 1 należałoby według okoliczności danego przypadku orzec karę w rozmiarze nie powyżej lat 5 pozbawienia wolności, Sąd Najwyższy (Najwyższy Sąd Wojskowy) może w szczególnych przypadkach na wniosek Prokuratora Generalnego Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

umorzyć postępowanie, biorąc pod uwagę okoliczności towarzyszące popełnieniu przestępstwa oraz zachowanie się oskarżonego po popełnieniu przestępstwa.

3. Przepis art. 3 w części dotyczącej przypadku stosuje się odpowiednio.

Art. 7. W sprawach o występki skarbowe organy właściwe do orzekania stosują odpowiednio przepisy art. 6.

Art. 8. Do kar zmniejszonych szczególnym aktem łaski stosuje się przepisy art. 4 i 5, biorąc za podstawę karę złagodzoną.

Art. 9. 1. Nie stosuje się amnestii do osób, które popełniły przestępstwo określone:

- 1) w art. 1, 3, 5, 6, 7, 13 dekretu z dnia 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa,
- 2) w art. 90 Kodeksu Karnego Wojska Polskiego,
- 3) w art. 1 lub 4 dekretu z dnia 31 sierpnia 1944 r. o wymiarze kary dla faszystowsko-hitlerowskich zbrodniarzy winnych zabójstw i znęcania się nad ludnością cywilną i jeńcami oraz dla zdrajców Narodu Polskiego (Dz. U. z 1946 r. Nr 69, poz. 377, z 1947 r. Nr 65, poz. 390, z 1948 r. Nr 18, poz. 124 i z 1949 r. Nr 32, poz. 238),
- 4) w dekreście z dnia 22 stycznia 1946 r. o odpowiedzialności za klęskę wrześniową i faszyzację życia państwowego (Dz. U. Nr 5, poz. 46).

2. Nie stosuje się amnestii do przestępców:

- 1) popełnionych w ciągu 5 lat po odbyciu przez sprawcę kary za przestępstwo tego samego rodzaju lub dokonane z tych samych pobudek; nie dotyczy to osób skazanych na podstawie przepisu art. 13 ustawy z dnia 19 kwietnia 1950 r. o zabezpieczeniu socjalistycznej dyscypliny pracy,
- 2) popełnionych z chęci zysku na szkodę gospodarki narodowej, a polegających na zaborze lub przywłaszczeniu własności społecznej o wartości przewyższającej sumę 20.000 zł.

3. Nie podlegają darowaniu lub złagodzeniu kary, które uległy złagodzeniu na podstawie przepisów dekretu z dnia 2 sierpnia 1945 r. o amnestii (Dz. U. Nr 28, poz. 172) lub ustawy z dnia 22 lutego 1947 r. o amnestii (Dz. U. Nr 20, poz. 78).

Art. 10. 1. Do osób skazanych za przestępstwa określone w art. 14, 15, 16 dekretu z dnia 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa albo w art. 85 lub w art. 86 Kodeksu Karnego Wojska Polskiego — może sąd wojewódzki (właściwy sąd wojskowy) na wniosek prokuratora zastosować amnestię na zasadach przewidzianych w niniejszej ustawie, jeżeli osoby te nie były organizatorami związku, nie pełniły w nim czynności kierowniczych i nie brały udziału w zamachach terrorystycznych.

2. Do osób skazanych za przestępstwo określone w art. 2 dekretu z dnia 31 sierpnia 1944 r. o wymiarze kary dla faszystowsko-hitlerowskich zbrodniarzy winnych zabójstw i znęcania się nad ludnością cywilną i jeńcami oraz dla zdrajców Narodu Polskiego może sąd wo-

jewódzki (właściwy sąd wojskowy) na wniosek prokuratora zastosować amnestię na zasadach przewidzianych w niniejszej ustawie, jeżeli osoby te nie brały udziału w związkach współpracujących z władzami państwa hitlerowskiego.

Art. 11. 1. Wyłączenia od stosowania amnestii przewidziane w art. 9 oraz ograniczenia wynikające z art. 10 nie dotyczą osób, które w chwili popełnienia przestępstwa nie miały ukończonych 18 lat życia.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do osób, które dopuściły się zamachu terrorystycznego, określonego w art. 1 § 3 dekretu z dnia 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa lub przestępstwa określonego w art. 3 tego dekretu.

Art. 12. Przy stosowaniu przepisów ustawy o darowaniu lub łagodzeniu kary grzywny — ściągnięte w całości lub części grzywny nie podlegają zwrotowi.

Art. 13. 1. W razie zbiegu przestępstw podlegających amnestii stosuje się amnestię do kar wymierzonych za zbiegające się przestępstwa. W przypadku gdy zachodzi potrzeba orzeczenia kary łącznej, sąd orzeka tę karę według zasad ogólnych.

2. W razie zbiegu przestępstwa podlegającego amnestii z przestępstwem amnestii nie podlegającym — orzeczona kara łączna może być złagodzona na zasadach przewidzianych w art. 4 i 5 z tym zastrzeżeniem, że kara w ten sposób złagodzona nie może być mniejsza od kary wymierzonej za przestępstwo nie podlegające amnestii.

Art. 14. Umorzenie postępowania będzie uchylone, jeżeli osoba, przeciwko której postępowanie toczyło się, oświadczy w terminie miesięcznym od zawiadomienia o umorzeniu, że żąda przeprowadzenia postępowania.

Art. 15. Przepisy ustawy stosuje się odpowiednio do przestępstw, które zakwalifikowano według przepisów dawnych.

Art. 16. 1. Amnestię stosuje organ, przed którym toczy się postępowanie, albo organ zarządzający wykonanie orzeczenia, jeżeli nie zastosowano jej już przy wydaniu orzeczenia.

2. W sprawach o występki skarbowe — amnestię stosuje organ właściwy do orzekania w danej sprawie.

Art. 17. 1. Na postanowienia i zarządzenia w przedmiocie stosowania przepisów ustawy służy zażalenie do jednej bezpośrednio wyższej instancji.

2. W postępowaniu przed organami administracji państwowej przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio, przy

czym zażalenie rozstrzyga ostatecznie organ bezpośrednio przełożony nad organem zarządzającym wykonanie orzeczenia.

Art. 18. W przypadku gdy osoba, która skorzystała z amnestii, popełni w ciągu 2 lat od dnia wejścia w życie ustawy nowe przestępstwo z tych samych pobudek lub tego samego rodzaju, kara darowana w całości lub części podlega wykonaniu, postępowanie zaś, którego wszczęcia zaniechano lub które uległo umorzeniu, zostaje podjęte na nowo, niezależnie od postępowania wszczętego w sprawie o nowe przestępstwo.

Art. 19. W razie umorzenia postępowania koszty ponosi:

- 1) w sprawach toczących się z urzędu — Skarb Państwa z wyjątkiem kosztów wymienionych w art. 448 lit. h) kodeksu postępowania karnego,
- 2) w sprawach z oskarżenia prywatnego — każda ze stron i Skarb Państwa w granicach wydatków przez siebie wyłożonych; zaliczki zwraca się w kwocie pozostałej po pokryciu kosztów postępowania.

Art. 20. W stosunku do osób, które korzystają z amnestii na podstawie przepisów niniejszej ustawy, organ stosujący amnestię podejmie postanowienie w przedmiocie zastosowania amnestii w następujących terminach, liczonych od dnia wejścia w życie ustawy:

- 1) w ciągu 1 miesiąca — wobec osób, którym kara ulega darowaniu w myśl art. 2, art. 4 ust. 1 pkt 1 lit. a) i b), art. 4 ust. 3 pkt 1 lub art. 5 pkt 1 oraz którym karę zamienia się w myśl art. 4 ust. 1 pkt 3,
- 2) w ciągu 3 miesięcy — wobec osób, którym karę łagodzi się w myśl art. 4 ust. 1 pkt 2 lit. a), art. 4 ust. 3 pkt 2 lub art. 5 pkt 2,
- 3) w ciągu 6 miesięcy — wobec osób, którym karę łagodzi się w myśl art. 4 ust. 1 pkt 2 lit. b).

Art. 21. Wykonanie ustawy porucza się Prezesowi Rady Ministrów, Ministrom: Sprawiedliwości, Obrony Narodowej, Bezpieczeństwa Publicznego, Finansów i Handlu Zagranicznego — każdemu w jego zakresie działania oraz Prokuratorowi Generalnemu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Art. 22. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Państwa: A. Zawadzki

Sekretarz Rady Państwa: M. Rybicki